

מערך שיעור בעקבות צפייה בסרטון הקצר "זהירות זה מדבק"

<https://www.youtube.com/watch?v=Tvlfo-3XVxw&t=274s>

רקע:

הקושי לקבל את השונה מאתנו מאפיין באופן גורף כמעט את כולנו, במיוחד בגילאים הצעירים. חשוב לזכור שלרוב הדבר נובע מהפחד מהלא מוכר ולשם כך עלינו להסתכל על קושי זה- לא באופן ביקורתי אלא מתוך הבנה ואמפתיה. הקושי לקבל את השונה פעמים רבות מתורגם בפועל למעשים ולמילים פוגעניות ולנידוי האחר מקבוצת הרוב ולמעשה זו הדרך של הקושי לצאת החוצה ולהתבטא ועבורנו אנשי החינוך לזהות ולהכיר בכך שישנה בעיה בכיתתנו.

מצוקת הילד המנודה מהווה חוויה רגשית קשה וחזקה המשאירה פעמים רבות את עקבותיה לאורך שנים. בנוסף, ניתן לשמוע מעדויות של תלמידים לשעבר שגם אלה אשר פגעו ונידו סוחבים עימם רגשות אשם קשים אשר אינם מתכלים. היכולת לקחת אחריות על המעשים שלנו בגילאים הצעירים ולהבין את המשמעות של מעשים אלה אינה טריוויאלית ומכאן כי מקומנו כאנשי חינוך להפנות את תשומת ליבם של תלמידנו הצעירים למחשבותיהם, מעשיהם ולהשלכות שיש לכך על עצמם ועל האחרים ולפתח בקרבם את המודעות והאחריות לכך.

פעמים רבות ישנה הנטייה לא לדבר על נושאים עד שהם לא צפים בשטח, עם זאת לא פעם המעשים והביטוי החיצוני מהווה הפרי של תהליך פנימי שהתרחש בקרב התלמידים. מכיוון שמדובר בתופעה מוכרת אשר מתבטאת במגוון דרכים לנו יש את היכולת לדבר על כך עוד לפני ולמעשה לבצע תכנית מניעה אשר דורשת מאתנו שיחה כנה ופתוחה עם התלמידים אשר תעזור להם לתת לתחושותיהם לגיטימציה, המשגה ודרכי התמודדות נאותים אשר לא יפגעו בהם ובאחרים.

בנוסף, חשוב להראות לתלמידים שלנו שיש להם את הבחירה: איך להסתכל על מי ששונה מאתנו? להבין שגם אנחנו שונים מאחרים ואיך היינו מרגישים אם היו שופטים אותנו על פי השוני? מה מרגיש מי שמנדים אותו בעקבות השוני? מה אנחנו יכולים ללמוד ממי ששונה מאתנו? ולמעשה איך להפוך את השונה למוכר ופחות מאיים.

אוכלוסיית יעד: תלמידים כיתות ד'-ו'.

מטרות:

- לפתח מודעות בקרב התלמידים לתחושות אנושיות וטבעיות של הקושי לקבל את השונה והפחד מן הלא מוכר כך שיוכלו להמשיג את תחושותיהם ולתת להם ביטוי בשיחה ובשיעור ולא דרך מעשים פוגעניים.

- לעורר את התלמידים לתחושות של אלה המנדים אותם ושופטים אותם על סמך השוני שלהם מאחרים.
- לעודד לקיחת אחריות בקרב התלמידים למעשים שלהם ולמעשים של אחרים.
- להוות חלק מתכנית מניעה לפגיעה ונידוי של תלמידים.
- לעודד אקטיביות מצד התלמידים על מנת לעצור ולמנוע מקרים שכאלה בבית הספר/ בכיתה ובכל המרחבים האפשריים.

מערך הפעילות:

להקרין את הסרטון המצ"ב.

שאלות לדין:

- מה לדעתכם מרגישה התלמידה שכולם התרחקו ממנו בעקבות הפריחה?
  - מה הרגישו התלמידים שהתרחקו והתנהגו לא יפה לתלמידה?
  - מה קרה בסוף שגרם לתלמידים האחרים להבין את מצוקתה של התלמידה?
  - האם היה ניתן למנוע מראש את מה שקרה עם התלמידה ואיך? מה התפקיד של בני הכיתה של התלמידה במניעת הנידוי של התלמידה?
  - האם חוויתם פעם שהתרחקתם ממישהו בגלל שהוא היה נראה לכם שונה ממכם ולאחר מכן התחרטתם?
  - מה אפשר להרוויח מהתחברות למי ששונה מאתנו?
- מספר פעילויות אופציונאליות:

1. לבקש בסבב מכל תלמיד שיקום ויספר במה הוא מרגיש שיש בו אשר מייחד אותו מאחרים בכיתה (על מנת שכל אחד יפנים שיש בו משהו אשר שונה מאחרים)
2. לחלק לקבוצות ושכל קבוצה תקבל בריסטולים ומוצרי יצירה ושכל קבוצה תכין סיסמאות לקבלת השונה.

הרציונל:

רצח רבין מהווה אחד האירועים הכואבים והחזקים ביותר שקרו במדינתנו. פעמים רבות ישנו הקושי לחבר את התלמידים הצעירים לנושא ודרך אחת אפשרית היא לערוך באותו חודש שיעורי חינוך המתקשרים לערכים ולמסרים אשר נפגעו בעצם התרחשותו של

אירוע נוראי הזה. קבלת השונה מאתנו הוא אחד מהם ופירושו לקבל את כולם גם כאשר הם שונים מאתנו באפיון חיצוני, פנימי וכאשר דעותיהם ומחשבותיהם שונים משלנו. בסרט שלפנינו אשר נכתב, צולם ושוחק ע"י התלמידים מסופר על תלמידה בשם אלכסה אשר כולם מתרחקים ממנה בשל פריחה שיש לה על הגוף. מלבד הנידוי, התלמידים גם מתנהגים אליה לא יפה, תולים לה שלט על הגב "זהירות זה מדבק" אומרים לה דברים פוגעניים וגם גורמים לכך שאף אחד לא יגיע ליום הולדתה. ביום ההולדת מבקשת אלכסה שהפריחה תעבור ושכל מי שיתנהג אליה אל יפה יקבל את הפריחה. רק כאשר התלמידים האחרים חווים את תחושותיה של אלכסה הם מבינים שהם התנהגו אליה לא בסדר ומכפרים על כך בחגיגת יום הולדת כיתתית.

קבלת השונה מאתנו מהווה אתגר שאנו מתמודדים איתו לאורך כל חיינו ובעיקר כשאנו צעירים. בגיל צעיר יש לנו קושי להמשיג ולהבין את תחושותינו ביחס לשונה מאתנו ומכאן שפעמים רבות הדרך התמודדות הטובה ביותר שלנו עם התחושות הלא מוסברות היא התרחקות מהשונה ולעיתים אף פגיעה בו ונידוי. השיח על תחושות אלו והבאתם לקדמת הבמה כלגיטימיות וכראויות לשיח ולהתבוננות יש בו להפיג את הצורך בנקיטת התרחקות או מעשה פוגעני ובכך למנוע את הפגיעה בנו ובאחר.

לכול אחד מאתנו יש את הדבר אשר מייחד אותו מאחרים ולפיכך הופך אותו לשונה. חשוב שנעורר בקרב התלמידים שלנו את ההבנה שכל אחד מאתנו יכול להיפשט על פי השוני והייחודיות שלו ולנו יש את הבחירה לבחור איך להגיב למי ששונה ואיך להפוך את הרתיעה וההתרחקות ללמידה ולרווח עבורנו ועבור האחר. שיח בשלב זה ובגילאים הצעירים יכין את התלמידים להמשך דרכם וליצור בקרבם פתיחות, הקשבה וסובלנות לשוני.

מאחלים לכם פעילות נפלאה ומפרה

קבוצת אפקי תקשורת וצוות אופקים

03-9369475

דנה ואורית 052-8898900